

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-4701 ע.ש.ג' ר.מ

תיק חיצוני :

1

לפני כב' השופט שאול שוחט, סגן נשיא

מבקשים

ע.ש

ע"י ב"כ עו"ד רועי ברומר

נגד

משיבים

ר.מ

ע"י ב"כ עו"ד אביבית מוסקוביץ

2

3

4

החלטה

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה במחוז תל-אביב (כב' השופט יחזקאל אליהו, בתלה"מ 20-07-33605), מיום 11.7.21, שעניינה קביעת הפעוטון (מעון יום) בו יתחנך בנם המשותף של הצדדים.

העובדות הצריכות לעניין

הצדדים שחברו יחדיו לצורך הבאת ילד לעולם בהורות משותפת, הורים לקטין יליד שנת 2019, בן כשנתיים וחצי (להלן: "הקטין").

סמוך לאחר לידת הקטין החלו הצדדים להתדיין לפני ביהמ"ש קמא בשלל הליכים, לרבות הליך ליישוב סכסוך, הליך לפי החוק למניעת אלימות במשפחה, תביעה למזונות והליך בעניין משמורת וזמני שהות. ההליכים מאז פתיחתם מתנהלים בעצימות גבוהה, מוגשות בקשות רבות, הוגשו כבר 2 תסקירים (האחרון לאחר קיומה של וועדת תסקירים) וביהמ"ש קמא אף ציין בהחלטתו כי נראה שהצדדים אינם מסוגלים להגיע להסכמה בעניין כלשהו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-4701 ע.ש.ג' ר.מ.

תיק חיצוני :

המחלוקת לה נדרש ביהמ"ש קמא בהחלטה נושא הבר"ע עניינה קביעת הפעוטון (מעון היום) בו יתחנך הקטין בשנת הלימודים הקרובה. בעוד שהמבקש חפץ כי הקטין יתחנך בפעוטון פ', המשיבה עתרה כי הקטין ישולב במסגרת החינוך הדמוקרטי בפעוטון דמוקרטי באותה העיר.

ביהמ"ש קמא ביקש המלצת העו"ס לסדרי דין. זו הגישה ביום 16.6.2021, לאחר שערכה שיחה משותפת עם הצדדים, גנת הפעוטון הדמוקרטי ומנהלת פעוטון פ', והיוועצות עם מנהלת מחלקת פרט ומשפחה וצוות סדרי דין, את המלצתה לפיה הקטין יתחנך במסגרת החינוך הדמוקרטי ובפעוטון הדמוקרטי בפרט.

ביהמ"ש קמא התיר לצדדים להגיש עמדותיהם לחוות הדעת, ולאחר שאלו הוגשו הכריע בסוגיה.

בהחלטתו מיום ביהמ"ש קמא 11.7.21 קבע ביהמ"ש קמא כי הקטין יתחנך בשנת הלימודים הקרובה במסגרת הפעוטון הדמוקרטי, כפי עתירת המשיבה, תוך הבהרה (הן בפתח ההחלטה והן בסופה) כי ההחלטה מוגבלת לשנת הלימודים הקרובה בלבד ואין לראות בה החלטה לגבי המסגרת בה יתחנך הקטין עד לגיל הבגרות. ביהמ"ש קמא נימק את החלטתו כדלקמן:

16. לאחר עיון בהמלצת העו"ס לסדרי דין ותגובת הצדדים מצאתי כי יש לאמץ את המלצות העו"ס לסדרי דין ולפיהן יש לאמץ עמדת האם ובקשתה לרישום הקטין לפעוטון דמוקרטי עם זאת מובהר כי החלטתי זו מוגבלת לשנת הלימודים הקרובה בלבד ואין לראות בה החלטה לגבי המסגרת בה יתחנך הקטין עד הגיעו לגיל בגרות.
17. כפי שציינה העו"ס אין מסגרת אחת טובה יותר מהשנייה אלא מסגרת המתאימה עבור המשפחה ועבור הקטין הספציפי שעניינו נדון.
18. כפי שיווהר להלן המלצת העו"ס עולה בקנה אחד עם טובת הקטין והכל כפי שאבהיר. כפי שציינה העו"ס המדובר במסגרת אינטימית יותר הן בכמות הילדים והן ביחס בין מספר המטפלות לילדים והמסגרת קרובה יותר לבית האם. שיקולים אלה בוודאי עולים בקנה אחד עם טובת הקטין, ואף שיקול נוחות והקרבה הינו שיקול רלוונטי.
19. העובדה כי שני אחיו של הקטין, הגם שהם מאבות שונים מתחנכים במסגרות דמוקרטיות גם היא רלוונטית. טענת המבקש כי המדובר בטענה "לא רציונאלית וחסרת כל בסיס" מתעלמת מהעובדה כי הקטין גדל בסביבה משפחתית הכוללת את המשיבה ואחיו וזאת לצד התא המשפחתי עם אביו. משכך בוודאי שיש לאווירה בבית הקטין ודרך החינוך אליה נחשף בבית אמו רלוונטיות.
20. לאלה מצטרפת העובדה כי העו"ס לסדרי דין ציינה כי שיקוליה של האם היו עניינים, בעוד האב אשר פנה לבית המשפט להורות על כניסת הקטין למסגרת חינוכית לא עשה בדיקה מעמיקה של המסגרות המתאימות, האב ציין שם של מעון מבלי לבדוק מה סדר היום הגן, עלות הגן, כתובת ולאילו קבוצת גיל שייך הקטין וכמה ילדים מיועדים להיות עמו. "האב לא הסכים לשוחח עם גורמים בפעוטון הדמוקרטי לשם התרשמות מהמסגרת". יש באמור

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-4701 ע.ש.נ' ר.מ

תיק חיצוני :

1 לחזק את התרשמות בית המשפט כי פעמים רבות ההחלטות והעמדות של האב הינן חלק
2 מהמאבק הכללי ולא לאחר בחינה מעמיקה של טובת הקטין.
3 לעניין זה אוסיף כי בהסכם ההורות שנחתם בין הצדדים הגם שלא אושר בבית המשפט
4 הסכימו הצדדים בסעיף 25 על סעיפי המשנה לו כי מגיל 3 יתחנך הקטין בגן עירוני ולא
5 במסגרת פרטית. בסעיף 25 (ב) הוסכם כי "הילד יתחנך במסגרת בי"ס דמוקרטי".
6 הגם שההסכם בין הצדדים לא אושר עדיין לא ניתן להתעלם מהסכמות הצדדים ויש בדבר
7 מידה לא מבוטלת של חוסר תום לב בפרט כשטענת המבקש בפני העו"ס ובסעיפים 22-25
8 לתגובתו כי בעת החתימה לא היה בקיא בנושא ורק לאחר שהאם הרתה החל לקרוא
9 ולהעמיק בנושא הבין כי הגישה הדמוקרטית אינה מתאימה לו ולבנו. טענה זו הינה בלתי
10 ראויה, בפרט כשהמבקש עוסק בחינוך. כאמור בסעיף 5 לשיקולים שעמדו בפני העו"ס
11 נראה כי אכן התנגדות האב הינה ללא הסבר רציונאלי והתרשמות בית המשפט כאמור לעיל
12 היא, כי אף האמור הינו חלק מהמאבק הכללי בין הצדדים.
13 יובהר כי לא נסתרה מעיני העובדה כי על פי האמור בהסכם הקטין ילמד במסגרת גן עירוני
14 מגיל 3 וההסכמה בין הצדדים לחנוך במסגרת החינוך דמוקרטי הינה במסגרת מגיל 6 -
15 מסגרת בית ספר.
16 עם זאת הקטין אינו בן 3 ומשכך בכל מקרה המדובר במסגרת פרטית ולא גן עירוני כך
17 שממילא עניין זה לא הוסדר בהסכם בין הצדדים.
18 לפיכך בנסיבות אלה ומשיקולים המצטברים כמפורט לעיל, מצאתי להגביל את ההחלטה
19 לגבי הזרם והמסגרת בה יתחנך הקטין לשנה הבאה בלבד ולפיה הקטין יתחנך במסגרת
20 הפעוטון הדמוקרטי. לצדדים קבוע מועד לשמיעת הוכחות לאחר הפגרה וחגי תשרי,
21 5.10.2021 והם יוכלו לחקור את העו"ס לסדרי דין לעניין הזרם החינוכי לעתיד. "

על החלטה זו מלין המבקש במסגרת בקשת רשות הערעור שלפניי.

דיון והכרעה

לאחר עיון בבקשת רשות הערעור ובנספחיה אני מחליט לדחות אותה ללא צורך בקבלת תשובה.

כפי שיובהר להלן, בקשת רשות הערעור רצופה בטיעונים דמגוגיים, שאינם מצליחים להתמודד עם
השיקולים שנשקלו ע"י ביהמ"ש קמא כפי שנפרשו בהחלטתו, ובעיקר אינם מצליחים להסביר מהם
המאפיינים של פעוטון (קרי, מסגרת שהיא קודם לגן החובה) שפועל לפי הלך רוח דמוקרטי שהם אינם
לרוחו של המבקש, מדוע הוא סבור כי אותם מאפיינים עלולים לפגוע בקטין בטווח הרחוק, ומדוע
האלטרנטיבה שהציע של הפעוטון האחר עדיפה במקרה זה.

המבקש טען טענות רבות ומגוונות כלפי "זרם החינוך הדמוקרטי" באופן כללי, ולגישתו זרם זה אינו
מהווה פלטפורמה רחבה ונכונה להכנת ילד לעבר מסגרת יציבה וראויה ונגרמים לקטינים המתחנכים
בזרם זה "נזקים לימודיים ונפשיים רבים". המבקש אף טוען כי באופן סטטיסטי הזכאים לבגרות
מתוך בתי ספק דמוקרטיים הם מהנמוכים בארץ ומשתף מתוך ניסיונו שלו כמורה ומחנך שפגש

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-4701 ע.ש.ג' ר.מ.

תיק חיצוני :

בתלמידים מהזרם הדמוקרטי ("אשר סבלו מליקויים חברתיים רבים וכי היה צורך לעבוד עמם בצורה אינטנסיבית"). המבקש אף מציין כי לקח קורס בנושא כאיש חינוך ולמד אודות הליקויים הרבים שיש בזרם. הטענות המדוברות של המבקש, גם אם כולן נכונות, לא נתמכו בראיות וברובן אף לא נטענו לפני ביהמ"ש קמא (כעולה מהבקשה והתשובה לתגובה שצורפו כנספחים י"א-י"ב לבר"ע). מכל מקום, טענות אלו של המבקש מכוונות לזרם החינוך הדמוקרטי באופן כללי, ולכלל היותר לזרם המדובר במסגרת גן החובה (ר' טענת המבקש בס' 36 לבר"ע לפיה במערכת החינוך ה"רגילה" מכינים את התלמידים היישר לכיתה א' כאשר הילד מתבקש לזהות את כל האותיות הא' ב', לכתוב אותן, כמו גם לזהות מספרים ולדעת לספור ו"לא כך בגנים דמוקרטיים". יצוין כי גם טענה זו לא נתמכה בראיות ולא נטענה לפני ביהמ"ש קמא). המבקש לא טען דבר לגבי מיומנות לימודית לה זוכה קטין בפעוטון "רגיל" שהוא אינה זוכה לה בפעוטון "דמוקרטי".

במסגרת שיקוליו נתן ביהמ"ש קמא משקל לעובדה שהפעוטון הדמוקרטי הוא מסגרת אינטימית יותר הן בכמות הילדים והן ביחס בין מספר המטפלות לילדים והמסגרת קרובה יותר לבית האם וציין כי אלו הם שיקולים רלוונטים ועולים בקנה אחד עם טובת הקטין. המבקש טוען כי שיקוליו אלו של ביהמ"ש קמא הם "לא נכונים, מוטעים, ואשר יוצרים סירוס של זרם החינוך הרגיל והנורמטיבי, וכי יוצרים תקדים מסוכן, שמא כל אמא בסיטואציה דומה תוכל לבחור בזרם החינוך שמתאים לה בשל שיקולי נוחות שלה בלבד ולא של ילדיה" (ס' 43 לבר"ע) ולטענתו "האם כל ילד צריך ללמוד בכל זרם רק בשל קרבתו למקום מגורי האם? יתרה מכך, ובהתאם לשיטת בית המשפט קמא, הרי שלכאורה, זרם החינוך הרגיל איננו מתאים לשום ילד, שעה שכמות הילדים גדולה באופן יחסי". (ס' 42 לבר"ע).

איני סבור כי ביהמ"ש קמא שקל שיקולים זרים בהחלטתו או כי נתן משקל מיותר לשיקולים הנ"ל. ביהמ"ש קמא לא נתן הכרעתו רק על בסיס הקרבה למקום מגורי האם כפי שהמבקש מציג ("האם כל ילד צריך ללמוד בכל זרם רק בשל קרבתו למקום מגורי האם?") והקרבה למקום מגורי האם, הורה נוסף של הקטין, היא רק אחד מהשיקולים שנשקלו, ובצדק. לא מדובר בשיקולי נוחות רק להורה אלא גם לקטין, שקיימת לו מסגרת חברתית גם לאחר שעות הגן. ביהמ"ש קמא אף לא יצר "תקדים" ופסל את זרם החינוך הרגיל בגלל ש"כמות הילדים גדולה באופן יחסי". לפי המלצת העו"ס לסדרי דין, שבחנה את המסגרות המוצעות, בפעוטון הדמוקרטי ישנם 12 ילדים ו-3 מטפלות (יחס של מטפלת אחת ל-4 ילדים). בפעוטון שהמבקש ביקש לרשום את הקטין אליו מדובר ביחס של מטפלת אחת לכל 11-12 ילדים. בהיעדר נתונים נוספים לגבי מיומנות המטפלות יש להניח כי הקטין יזכה ליחס צמוד יותר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-4701 ע.ש.ג' ר.מ.

תיק חיצוני :

1 בפעוטון הדמוקרטי מאשר בפעוטון שהציע המבקש, שם כל מטפלת נדרשת לטפל בקרוב לפי 3 יותר
2 קטינים מאשר בפעוטון הדמוקרטי, באותו פרק זמן נתון. גם זה, לא נראה כשיקול זר לבחינת טובת
3 הקטין.

4
5 לטענת המבקש לא היה צריך להינתן גם כל משקל לעובדה כי אחיו של הקטין מאבות אחרים
6 מתחנכים בזרם החינוך הדמוקרטי. המבקש מסביר כי "לא כל אצבע שווה, וכי הדין שנקבע לגבי
7 אחיו של הקטין אינו אמור לחול גם עליו. ודוק, אילו ילדיה של המשיבה היו נמצאים בפנימייה
8 צבאית אזי גם הקטין של הצדדים היה צריך ללכת לשם?????התשובה הינה חד משמעית לא!!!!!"
9 (ס' 44-45). ביהמ"ש קמא בהחלטתו לא שלח את הקטין להתחנך בפנימייה צבאית ולא הכריע כי
10 הקטין יתחנך בפעוטון הדמוקרטי רק בגלל שאחיו מתחנכים בזרם זה. לצד התא המשפחתי של אביו,
11 הקטין גדל בסביבה משפחתית שכוללת גם את אמו ואחיו (קטינים נוספים) ומטעם זה ביהמ"ש קמא
12 קבע, ובצדק, כי מדובר בשיקול רלוונטי. מדובר רק בשיקול אחד ממגוון השיקולים שנשקלו על ידי
13 ביהמ"ש קמא. יש להניח כי במקרה בו היה המבקש דובר שפה אחרת או מנהל אורח חיים דתי והיה
14 עותר לרישום הקטין לגן דו לשוני או דתי (בהתאמה) גם אז ביהמ"ש קמא היה לוקח את האווירה לה
15 נחשף הקטין בבית המשיב במסגרת שיקוליו והיא הייתה באה לידי ביטוי בהחלטה,
16

17 עוד טוען המבקש כי בס' 20 להחלטתו ביהמ"ש קמא "העניש" אותו על כך ש"נהג על פי דין, בחר
18 שלא לבצע פעולות במחטף", ומסביר כי "לא היה אמור לעשות כל בדיקה, שעה שלא היה לו כל
19 אישור לכך, ומשכך העדיף להמתין להחלטת בית המשפט קמא שמא לא יצטייר כאילו עושה דברים
20 על דעת עצמו" (ס' 48-49 לבר"ע). לא ברורה לי ההיתממות הזו. ביהמ"ש קמא לא "העניש" את
21 המבקש ולא דרש ממנו "לבצע פעולות חד צדדיות", כטענת המבקש. ביהמ"ש קמא בודאי לא הטיח
22 ביקורת במבקש על כל שלא פעל על דעת עצמו ורשם את הקטין לגן ללא הסכמת המשיבה.
23

24 העו"ס לסדרי דין ציינה לפני ביהמ"ש קמא כי המבקש מעוניין ברישום הקטין למעון פ' וזאת משום
25 שקיבל עליו המלצה מחברה טובה. העו"ס לסדרי דין ציינה כי מעבר לכך לא ביקר המבקש במעון, לא
26 ידע להגיד כמה ילדים אמורים להיות בקבוצה של הקטין ומה העלויות של המסגרת. המבקש לא חולק
27 על כך. לצורך ברור זה, שאותו לא ביצע המבקש לאותה אלטרנטיבה שביקש הוא להביא אל מול
28 הצעת המשיבה, לא נדרש היה המבקש לעשות "מחטפים" או לרשום את הקטין לאותה מסגרת. את
29 מה שלא ביצע המבקש ביצעה בסופו של יום העו"ס לסדרי דין ששוחחה עם נציגים משני המסגרות
30 והביאה לפני ביהמ"ש קמא נתונים לגבי מספר הילדים, יחס המטפלות ועלות המסגרות. יצוין כי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-4701 ע.ש.ג' ר.מ

תיק חיצוני :

1 כעולה מדיווח העו"ס לסדרי דין לא רק שהמבקש לא מצא לנכון לבצע בדיקה של המסגרת שאותה
2 הציע כאלטרנטיבה למסגרת שהוצעה על ידי המשיבה הוא אף לא הסכים לשוחח עם גורמים בפעוטון
3 הדמורקטי לשם התרשמות מהמסגרת. מכל מקום, המחדל של המבקש לבצע את הבירורים הנדרשים
4 לא היווה שיקול בסופו של דבר בהכרעת ביהמ"ש קמא (שהרי הנתונים הובאו ונבחנו בכל מקרה)
5 אלא רק בסיס לרושם כי התנגדות המבקש לפעוטון הדמורקטי לא הייתה ממניעים עניינים . אציין
6 שנראה כי לרושם זה שותפה הייתה אף העו"ס לסדרי דין (שציינה בהמלצותיה כי המבקש "לא נתן
7 הסבר רציונלי להתנגדות").

8
9 הגם שביהמ"ש קמא הדגיש מפורשות , הן בתחילת ההחלטה (בס' 16) הן לקראת סופה (בס' 22) כי זו
10 מוגבלת לשנת הלימודים הקרובה בלבד ואין לראות בה החלטה לגבי המסגרת בה יתחנך הקטין עד
11 הגיעו לגיל הבגרות, ואף ציין מפורשות כי תתאפשר חקירה של העו"ס לסדרי דין בישיבת ההוכחות
12 הקרובה על הזרם החינוכי לעתיד – המבקש מפקפק בדברים. המבקש חותם את בקשת רשות הערעור
13 באמירה כי "בסופו של דבר וחרף העובדה כי ההמלצות הינן "רק" לשנה, הרי שיודעים אנו לאור כל
14 הנימוקים שעלו בהחלטה, שמדובר בפועל בתקופה ארוכה בהרבה, וכי בשל כל זאת מוגשת בקשת
15 רשות ערעור זו" (ס' 59 לבר"ע).

16
17 החלטת בית המשפט קמא עסקה בבחירת פעוטון, טרום גן חובה, לקטין, בנסיבות בהן המלצת העו"ס
18 לסדרי דין תמכה במסגרת זו , כאשר שיקולים שנשקלו על ידי ביהמ"ש קמא, את כולם מצאתי
19 כרלוונטיים, הצביעו על כך שמדובר במסגרת מתאימה לקטין וכשלא עלה בידי המבקש להצביע על
20 עדיפות שיש לאלטרנטיבה שהוצעה על ידו. קביעת זרם החינוך לקטין מתחילת גן החובה ובהמשך
21 בבית הספר היא משמעותית הרבה יותר, מורכבת הרבה יותר, ובמסגרתה יצטרך ביהמ"ש קמא לתת
22 את דעתו לטענותיו הרבות של המבקש הנוגעות לכך שהמתחנכים בזרם חינוכי זה סובלים מהישגים
23 לימודיים נמוכים ובעיות חברתיות. מדובר בטענות שטרם נטענו כדבעי לפני ביהמ"ש קמא, טרם
24 הוכחו על-ידי המבקש, וגם בשלב זה היו פחות רלוונטיות לאור גילו הרך ומשמדובר במסגרת של
25 פעוטון (מסגרת שאינה מפוקחת על ידי משרד החינוך להבדיל מגן חובה) שנדרשת לשמור על הקטין,
26 לטפח הרגלי אכילה, שינה וכישורים חברתיים אך לא להכינו לכתה א'.

סוף דבר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-4701 ע.ש.ג' ר.מ

תיק חיצוני :

- 1 לאור כל האמור לעיל, בקשת רשות הערעור נדחית.
- 2 משלא התבקשה תשובה – אין צו להוצאות.
- 3
- 4 העירבון, על פירותיו, יושב למבקש באמצעות בא כוחו.
- 5
- 6 מתיר פרסום ההחלטה במתכונת בה נחתמה, בהיעדר שמות הצדדים ופרטים מזהים אחרים.
- 7
- 8 ניתנה היום, ג' אלול תשפ"א, 11 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.
- 9

שאול שוחט, שופט, סגן הנשיא

10
11